

ugodilo nobeni zahtevi katoliške stranke. Mislimo pa, da bo morala stranka še bolj odnehati. Sklicati deželni zbor samo v namen, da bi rešil katoliške poslance iz stiske, bi bilo nezmislno. Kakor „žele“ katoliški poslanci, da naj deželni zbor reši, kar je v prid njihovim volilcem, tako žele drugi poslanci, da se reši, kakor je v prid njihovim volilcem. V to pač ne bodo privolili, da bi se pomagalo katoliškim poslancem, vse druge zadeve pa bi ostale nerešene. Ako hočejo katoliški poslanci, da naj se rešijo zadeve, na katerih je njim ležeče, naj odnehajo od obstrukcije in vse bo v redu. To pa se gotovo ne zgodi, da bi bil deželni zbor sklican samo za rešitev katoliškim poslancem potrebnih zadev, prošnje iz naprednih krogov pa bi ostale nerešene, tako da bi katoliški poslanci imeli za svojo obstrukcijo še nagrado, napredno prebivalstvo pa bi bilo kaznovano.

Izseljevanje v Ameriko.

„Amerikanski Slovenec“ je prinesel pred kratkim jako zanimiv članek o naseljevanju evropskih emigrantov v Ameriki. Ker se to tiče tudi nas Slovencev, se nam zdi primerno, da ponatisnemo ta izvajanja.

„Amerikanski Slovenec“ piše:

„V minolem fiskalnem letu je dospelo v Združene države vsega skupaj 645.743 novih naseljencev, to je skoro dve tretjini milijona. Dvajset let že ni došlo tako lepo število naseljencev. Cela zgodovina amerikanskega naseljevanja bilježi dve večji številki. Leti 1881 in 1883 sta donesli večje število naseljencev, marveč 669.431 ljudij.

Stara skušnja, da se namreč ne da naseljevanje s postavnimi pripomočki prav nič uravnati, se je zopet enkrat dobro obnesla. Naseljevanje se samo iz sebe in za sebe uravnava in se prilagodi razmeram, kakoršne so. Množina naseljencev pride, kadar jo rabimo. Čim več jih rabimo, temveč jih pride. In rabimo jih tedaj, kadar jim zamoremo dati dela. Čim manj pa bo dela, tem manjši bo tudi naval novih naseljencev.

Tako je na pr. naseljevanje v letu po finančnem polomu takoj upadlo za 40 odstotkov. V fiskalnem letu 1894 je presezalo število novodošlecev še 500.000, naslednje leto pa je padlo na 300.000. V slabih trgovskih letih 1897—98 je to število novih naseljencev začelo zopet naraščati in je stopnjevalo po naslednjem redu: leta 1899—311.710, leta 1900—448.572, leta 1900—487.918 naseljencev. — Nekako isto razmerje je bilo po polomu leta 1873. V enem letu je tedaj padlo naseljevanje od 460.000 na 313.000 in je potem redno padalo tako, da je došlo l. 1878, samo 130.000 naseljencev v Združene države. Ko je pa potem zopet

tako nagloma vzcvetelo blagostanje dežele, se je zopet grozovito pomnožilo število novih naseljencev.

V prejšnjih letih je bilo med izseljenci največ Nemcev in Skandinavcev, zdaj pa je teh med novodošleci jako malo, pač pa so v pretežni večini Slovani in Italijani. Zlasti avstrijskih Slovanov je tretjina vseh evropskih naseljencev. Koliko izseljencev so dale v zadnjih 15. letih Nemčija, Avstro Ogrska, Rusija in Italija, je najbolj razvidno iz naslednje tabele:

L e t o	Nemčija	Avstro-Ogrska	Rusija	Italija
1887	106.865	40.265	30.766	47.622
1888	109.747	45.811	38.487	51.558
1889	99.538	34.174	33.916	25.907
1890	92.427	56.199	35.598	52.003
1891	113.525	71.042	47.426	76.655
1892	130.758	80.135	84.393	62.127
1893	96.391	59.633	43.828	71.916
1894	59.386	37.505	38.094	43.967
1895	36.351	43.462	34.490	36.961
1896	31.885	65.103	51.445	68.060
1897	22.530	33.031	25.836	50.431
1898	17.111	39.797	29.898	58.613
1899	17.476	62.491	60.982	77.419
1900	18.507	114.848	90.898	100.135
1901	21.651	113.300	85.257	135.996
1902	28.304	171.289	107.347	178.365

Iz Italije in Avstro Ogrske je došlo 70 odstotkov vseh naseljencev; pred 15. leti pa jih je bilo iz teh dežel komaj 23 odstotkov. Iz tega se pa da spoznati, v katerih evropskih državah se sedaj ljudem najslabše godi“.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Tudi najnovejše konference, ki so se vršile mej cislitvanskimi in mej ogrskimi ministri te dni na Dunaju zastran nagodbe, še niso prinesle zjedinenja in listi poročajo zopet klavrnejše o položaju. Vender prevladuje mnenje, da težava ne tiči toliko v tem, ker se obe ministrstvi še nista zjedini, kakor v tem, da vlada ni na čistem s Čehi. Zadnje dni je bil podpredsednik mladočeškega kluba dr. Stránský pri ministrskem predsedniku Körberju in je prišel do spoznanja, da Čehi od te vlade nimajo ničesar pričakovati. Malo dni poprej je dr. Stránský imel političen shod, na katerem se je izrekel za to, da naj Čehi rajši zahtevajo od vlade univerzo v Brnu, kakor pa češki notraji uradni jezik, ker je univerza za narod večjega pomena, a če bi se Nemci uprli zahtevi po univerzi, naj Čehi začno proti nagodbi obstrukcijo. To je dalo češkim listom povod, da obširno razpravljajo o eventualnosti obstrukcije. Mladočeški listi se odločno za to, da češki poslanci obstruirajo nagodbo, staročeški listi pa svare pred obstrukcijo, češ, če pade tudi Körber, novo ministrstvo ne bo uzeto izmed nasprotnikov nagodbe, nagodba pa se na vsak način uveljavi, bodisi s parlamentom ali brez parlamenta. V tem smislu se je izrekel tudi neki češki veleposestnik, ki je mnenja da v slučaju, ako bi ne bilo mogoče, rešiti nagodbo parlamentarnim putem, se ne porabi § 14. nego se poseže globlje. To pač pomeni, da v tem slučaju pride do premembe ustave.

Italija. — V torek se je italijanski kralj odpeljal v Berolin na obisk nemškemu cesarju.

Francija. — Klerikalno rojalistične ustaje v Bretoniji je konec. Na bojišču so ostali pravzaprav le trije častniki, podpolkovnik Saint-Remy, kapitan d' Quince in major Le Roy Ladurie, ki pridejo radi svoje upornosti pred vojno sodišče. Bretonci, duševno in telesno zanikarno keltsko-galsko pleme, polno vraž in ostankov nekdanje druidske vere, so klerikalizmu lahko pristopni. Duhovniki, samostani in nune imajo med Bretonci velikanski ugled. Zato so jih klerikalci lahko fanatizirali. V francoski armadi pa je mnogo častnikov, ki so bili vzgojeni v klerikalnih institutih, katerim so bili učitelji samostanci. Vojna šola v St. Cyr ima le klerikalne učitelje, zato pa so njih učenci poslušno orodje klerikalno-rojalistične struje. Častniki odpovedujejo pokorščino ter se pri tem sklicujejo na svojo vero. Kakšne razmere morejo vsled tega postati, si je lahko misliti. Pripeti se lahko, da odpovedo drugi častniki pokorščino, češ, da so svobodomiselni in brez vere. Tako more končno vse častništvo štrajkati iz raznih privatnih razlogov, ki nimajo z vojaščino in disciplino nikake zveze. Vojni minister André postopa zategadelj z neizprosno ostrostjo in pometa iz častništva nemirne in nepokorne duhove. Njegova metla je velika in trda. Generalni štab se je do malega prenovil, v vojni šoli St. Cyr je odstavil vse klerikalne učitelje in jih nadomestil z državnimi ter upokojil in prestavil celo vrsto častnikov. André posega s trdo roko v razne vojaške kraje, ter navaja z ostrostjo vojaštvo discipline in tovarištvo. Zato pa ga psujejo klerikalni listi z najgršimi priimki. André je prava sreča za Francijo v sedanjem času.

Rusija. — Ker dobivajo kmetske ustaje na Ruskem čimdalje nevarnejši značaj in se vedno bolj pogostokrat ponavljajo, je objavil ruski minister zunanjih del okrožnico, v kateri trdi, da je povzročilo te kmetske nemire večinoma „socijalno-revolucionarna“ skupina, katera hujska kmetske stanovne in jih uporablja v svoje svrhe. Ministrstvo ima natančen načrt teh, baje državi nevarnih elementov, ki delajo propagando po vseh gubernijah. Poiščejo si namreč najbolj nadarjene in inteligentne kmete, poučujejo jih v zgodovini in sociologiji itd. in kadar so zreli za revolucionarno gibanje, jih razpošilja po vseh gubernijah v različne vasi, kjer nastopajo pod krinko kramarjev, poslov itd. kot najnevarnejši agitatorji. Tako imajo revolucionarji daleč segajoče zveze med narodom; podpirajo jih pa zlasti učitelji, učiteljice, učenci duhovniških seminarjev, ranocelniki, vrtnarji in dr. Že leta 1898. je razposlalo ministrstvo razglas, v katerem opozarja vse gubernatorje na tajno agitacijo med narodom ter na namene vladi sovražnega „društva v obrambo narodovih pravic“, ki namerava ustanoviti po gubernijah posamezne družbe ter vzdigniti potem h kratu ves ruski kmetijski narod proti vladi. Že leta 1898. torej je zahtevala vlada, naj posamezne gubernije strogo pazijo na početje svojih podanikov, ter naj s pomočjo policije zatro že v kali vsako upornost. In ker so se gubernatorji premalo brigali za te zahteve vlade, in se nevarni kmetijski nemiri — na primer v guberniji Poltava in v sosednjih pokrajinah — vedno bolj razširjajo, ponavlja minister notranjih del iznova zahteve iz leta 1898. Toda samo s policijo, s knuto in nagajko ruska vlada ne bo mnogo opravila. Vedno ponavljajoče se slabe letine ter razširjajoča se lakota na Ruskem je pač znak, da so rusko kmetijstvo ter sploh razmere na Ruskem potrebne temeljitih reform, o katerih pa ni doslej, žal, ničesar slišati.

Revolucija v Venezueli. — Ustaši zmagujejo skoro povsod. Zavzeli so tudi že luko Barcelono, ki šteje 13.000 prebivalcev. Vladne čete so se po krvavem boju udale. Ustaši so udrli v mesto, oplenili hiše in trgovine ter pomorili mnogo žensk in otrok.

Amerika. — Vojne na Filipinih še ni konec, dasi so imeli Američani že ogromno stroškov in žrtev. Od 4. februarja 1899 do 30. aprila 1902 so izgubili Američani v bitkah in

praskah — skupaj 2561! — že 139 častnikov in 4016 mož, ki so bili ubiti, ter 190 častnikov in 2707 mož, ki so bili ranjeni. Razen teh je padlo, ponesrečilo in umrlo 282 častnikov in 4188 mož. Torej skupaj 11.522 mrtvih in ranjenih. Vzlic vsem grozovitostim niso Američani gospodarji niti glavnega otoka Filipin, otoka Luzona. Le obrežje je američansko, notranjost pa še vedno filipinska. Na otoku Mindanas pa nimajo skoraj nobenih uspehov. Mohamedanski narod Moros, ki šteje okoli 800.000 duš, ne priznava američanske nadvlade. General Chaffee je brzojavil američanski vladi, da se mora začeti z Morosi vojna. Vlada mu je vojno dovolila. Morosi so bojevit narod, ki si je znal tudi proti Špancem ohraniti nekako neodvisnost. V Manili pa sodijo ujete filipinske generale. Obsojeni bodo za več let v ječo. Kruti američanski častniki, ki so počenjali neverjetne bestialnosti, pa se oproščajo. Častniki so dali Filipince potapljati v vodo, pretepati brez preiskave. Nekega avstrijskega žurnalista pa je neki poročnik pretepel in pohodil. Poročnik je dobil za to le ukor. Vojne še dolgo ne bo konec.

Obrtnija.

Nedeljski počitek.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 5. avgusta l. 1902., št. 11.882, s katerim se določila §§ 1. in 2. razglasa z dne 11. marca l. 1902., dež. zak. št. 10, o izjemah od predpisa o nedeljskem počitku delovito prenamejajo in dopolnjujejo, se glasi:

Določila § 1., lit. B, lit. D in lit. J, potem § 2. razglasa c. kr. deželne vlade z dne 11. marca l. 1902., dež. zak. št. 10, so razveljavljena in se odslej glase tako:

B.

Za obrt frizerjev, brivcev in lasničarjev:

V deželnem stolnem mestu Ljubljani do 2. ure popoldne;

v uradnih krajih c. kr. okrajnih sodišč, potem na Jesenicah, in v zdraviliškem okolišu Bled do 3. ure popoldne.

Nadomestni počitni čas v torek in v petek od 12. ure opoldne do 6. ure zvečer.

D.

Za obrt sladičarjev (konditorjev):

1. V deželnem stolnem mestu Ljubljani je za izdelovanje tistih izdelkov, ki se ne morejo hraniti v zalogi in za prodajo, nedeljsko delo neomejeno dopuščeno, in to tudi na Veliko nedeljo in na tisto nedeljo, na katero eventualno pade Božič.

Nadomestni počitni čas je odmeriti po določenih člena V, odstavek 2, zakona z dne 16. januarja 1895, drž. zak. št. 21.

2. V uradnih krajih okrajnih sodišč:

- a) za izdelovanje do 10. ure dopoldne, toda samo za tako blago, ki se ne more hraniti v zalogi;
- b) za prodajo ves dan.

Nadomestni počitni čas v ponedeljek in v četrtek od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne.